

«Η ιστοεξερεύνηση ως διδακτικό εργαλείο στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας»

Χόρτη Σοφία

Καθηγήτρια Οικιακής Οικονομίας, 6^ο Γυμνάσιο Ιλίου
scoikoik@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας στην Α' και Β' Γυμνασίου ως εφαρμοσμένη κοινωνική επιστήμη δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να θέσουν πολλούς προβληματισμούς. Συνεπώς, πολλές φορές κατά τη διδασκαλία δημιουργείται ένας καταγίγισμος ερωτήσεων οι οποίες, εάν δεν προσέξει ο-η εκπαιδευτικός, μπορούν να τον-την φέρουν αντιμέτωπο-η με δυσάρεστες καταστάσεις όπως για παράδειγμα, να παρασυρθεί και να βγει εκτός θέματος. Ένας τρόπος οργάνωσης του μαθήματος με δικλίδες ασφαλείας είναι η ιστοεξερεύνηση.

Οι εκπαιδευτικοί ουσιαστικά για να διαμορφώσουν την ιστοεξερεύνηση γράφουν τα διδακτικά τους σενάρια σε μια πλατφόρμα και έχουν μια ολοκληρωμένη παρουσίαση του μαθήματος τους, με όλα τα στάδια διεξαγωγής ξεκινώντας από τους σκοπούς και φτάνοντας σιγά σιγά στην αξιολόγηση των μαθητών τους στο συγκεκριμένο μάθημα.

Η ιστοεξερεύνηση ως αντιπροσωπευτική και καινοτόμος μέθοδος των Τ.Π.Ε. αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο στη διδασκαλία της Οικιακής Οικονομίας καθώς και στη διδασκαλία άλλων γνωστικών πεδίων και αντικειμένων.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Οικιακή Οικονομία, ιστοεξερεύνηση, διδακτικό σενάριο, διδακτικό εργαλείο, ΤΠΕ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά τη διάρκεια των επιμορφωτικών συναντήσεων που διοργάνωσε το Γραφείο Σχολικών Συμβούλων του κλάδου ΠΕ15 με έδρα τη Δι.Δ.Ε. Α' Αθήνας, παρουσιάστηκαν αρκετά εργαλεία web2.0 έτσι ώστε η διδασκαλία του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας να γίνει πιο ενδιαφέρουσα μέσα στη σχολική τάξη. Στην πορεία των συναντήσεων, μας ζητήθηκε να δημιουργήσουμε προαιρετικά ένα διδακτικό σενάριο και να το ανεβάσουμε σε κάποιο πλατφόρμα openwebquest, δράση στην οποία και ανταποκριθήκαμε. Υπάρχουν διάφορες πλατφόρμες όπου ένας εκπαιδευτικός μπορεί να δημιουργήσει την ιστοεξερεύνηση του, όπως:

- OpenWebQuest, Δημιουργία και διαμοίραση Ιστοεξερευνήσεων με λογισμικό ανοικτού κώδικα στα ελληνικά με την πλατφόρμα OpenWebQuest
- WebQuest.org, Bernie Dodge's WebQuest site.
- Questgarden.com, QuestGarden, by Bernie Dodge
- www.Zunal.Com, Zunal Free WebQuest Application and Hosting, by Zafer Unal, Ph.D.
- Best WebQuests.com, Tom March's WebQuest site.

Προσωπικά επιλέξαμε την πλατφόρμα openwebquest του Πανεπιστημίου της Πελοποννήσου που βρίσκεται στη διεύθυνση: <http://epri.korinthos.uop.gr/openwebquest>.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΜΩΣ Η ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ (WEBQUEST):

Ο όρος WebQuest εισήχθη για πρώτη φορά το 1995 από τον Bernie Dodge για να περιγράψει δομημένες διερευνητικές δραστηριότητες μαθητών ή σπουδαστών, στις οποίες το μεγαλύτερο μέρος των πληροφοριών αντλούνται από τον Παγκόσμιο Ιστό (Dodge, 1995).

Σκοπός της ιστοεξερεύνησης είναι να δραστηριοποιηθούν οι μαθητές/τριες υπέρ της διερεύνησης συγκεκριμένων ερωτημάτων ή ζητημάτων που αφορούν το εκάστοτε διδακτικό αντικείμενο. Λόγω όμως της πληθώρας των πληροφοριών που υπάρχουν στον παγκόσμιο ιστό, πολλές από τις οποίες είναι ακατάλληλες ή ανακριβείς για χρήση από παιδιά, οι ιστοεξερευνήσεις έχουν μετασχηματιστεί σε σενάρια κατευθυνόμενης διερεύνησης και επικεντρώνονται στην αναζήτηση/διερεύνηση πληροφοριών από συγκεκριμένες ιστοσελίδες, επιλεγμένες από τον-την εκπαιδευτικό. Τα μέσα που μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε μια τέτοια περίπτωση μπορεί να είναι: εικόνες, βίντεο, κείμενα, βάσεις δεδομένων, ψηφιακές εγκυκλοπαίδειες, λεξικά και ιστοσελίδες ποικίλου περιεχομένου καθώς και μπορεί να χρησιμοποιηθεί έντυπο υλικό όπως βιβλία, εφημερίδες ή και περιοδικά.

Ένα σενάριο ιστοεξερεύνησης στην πλατφόρμα του πανεπιστημίου Πελοποννήσου περιλαμβάνει σελίδες με τα πιο κάτω στάδια:

Αρχική (σελίδα) - Εισαγωγή - Δραστηριότητα - Διαδικασία- Πηγές/Μέσα- Αξιολόγηση - Συμπέρασμα- Εκπαιδευτικός .

ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Είναι πολύ σημαντικό ο εκπαιδευτικός να κερδίσει το μαθητικό του κοινό από τα πρώτα κιόλας μαθήματα. Η χρησιμοποίηση ΤΠΕ είναι ένας τρόπος να προσελκύσει ο -η εκπαιδευτικός τους μαθητές του. Η ιστοεξερεύνηση ως διδακτικό εργαλείο στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας πετυχαίνει να κάνει το μάθημα ενδιαφέρον, διασκεδαστικό, οργανωμένο και διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα του διδακτικού σεναρίου.

Στα μάτια των μαθητών προβάλλονται ορισμοί, βίντεο σχετικά με το μάθημα για εφόρμηση και συζήτηση, άρθρα για σχολιασμό, παιχνίδια για την εμπέδωση της ύλης, φωτογραφίες, δημιουργούνται απορίες προς επίλυση και καταλήγει το μάθημα στο τέλος του να σου αφήνει μια όμορφη αίσθηση ικανοποίησης και γνώσης για το τι βιώνουμε ο καθένας ξεχωριστά.

Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν ομαδικά (ομαδοσυνεργατική διδασκαλία), να δημιουργήσουν εργασίες στην τάξη και στο σπίτι, να έρθουν πιο κοντά (σύσφιξη των σχέσεων), να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, να αισθανθούν κοντά ή μακριά από μια κατάσταση που προβάλλεται στην ιστοεξερεύνηση που παρακολουθούν.

Οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν το μάθημα τους οργανωμένα, με έναν τρόπο διαφορετικό, με μαθητές που ενθουσιάζονται με το καινούριο, με το ότι πατώντας πάνω σε μια λέξη βγαίνει μια εικόνα και είναι έτοιμοι να την σχολιάσουν. Κερδίζουν την προσοχή των μαθητών τους, η ώρα περνάει πιο ευχάριστα χωρίς ο -η εκπαιδευτικός να ξεφεύγει από τους στόχους του-της και τους σκοπούς τους και ελέγχοντας το αποτέλεσμα της διδασκαλίας που μόλις έλαβε χώρα. Οι μαθητές φεύγουν από το μάθημα έχοντας να κάνουν κάτι το

διαφορετικό, να ερευνήσουν και να δημιουργήσουν οι ίδιοι άλλοτε κάτι συλλογικό και άλλοτε κάτι ατομικό φέρνοντας το στην τάξη ή ανεβάζοντας το σε ένα url του radlet που θα τους δώσει ο –η εκπαιδευτικός.

Η πλατφόρμα openwebquest του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου φιλοξενεί ήδη **δύο** διδακτικά σενάρια μας.

Το πρώτο αφορά το μάθημα 1.1 «Η οικογένεια- Η ελληνική οικογένεια» του κεφαλαίου «Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΠΕΡΙΓΥΡΟΣ» της Α' Γυμνασίου (<http://epri.korinthos.uop.gr/openwebquest/view/index.php?wg=1102>) και το δεύτερο διδακτικό σενάριο αφορά το 3.1 «Οικονομικοί πόροι και Οικονομία» του τρίτου κεφαλαίου «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ» της Β' Γυμνασίου. (<http://epri.korinthos.uop.gr/openwebquest/view/process.php?wg=1275>).

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗΣ «Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ – Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ»

Στην **αρχική** σελίδα δίνεται ο τίτλος της ενότητας «Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΠΕΡΙΓΥΡΟΣ» και ο τίτλος του μαθήματος «1.1 Η Οικογένεια- Η ελληνική οικογένεια» καθώς και στοιχεία που μας αφορούν ως εκπαιδευτικό.

Στην **εισαγωγή** γίνεται παρουσίαση της κεντρικής ιδέας, εισάγεται το γενικό θέμα της ιστοεξερεύνησης, γίνονται αποσαφηνίσεις εννοιών και όρων που ενδεχομένως να δημιουργούν σύγχυση στα παιδιά ακούγοντας τες, για παράδειγμα η έννοια της οικογένειας και η έννοια του νοικοκυριού. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι στόχοι που έχουν τεθεί για τους μαθητές:

1. Να επεξηγούν τον όρο οικογένεια
2. Να παρουσιάζουν στοιχεία για την ιστορική εξέλιξη του παραπάνω κοινωνικού θεσμού
3. Να επεξηγούν τον όρο συγγένεια και τον βαθμό συγγένειας καθώς και να μπορούν να εξηγήσουν τη σπουδαιότητα της συγγένειας στην ζωή τους
4. Να διακρίνουν τους διάφορους τύπους της οικογένειας
5. Να παρουσιάζουν τους κοινωνικά αποδεκτούς τρόπους δημιουργίας της οικογένειας
6. Να αναλύουν τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας
7. Να μπορούν να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά της αγροτικής οικογένειας από την αστική και να αναλύουν τα αίτια σύγκλισης των δυο αυτών κατηγοριών οικογένειας
8. Να γνωρίζουν τι άλλαξε στη δομή της οικογένειας με την έξοδο της γυναίκας από το οικογενειακό περιβάλλον και την είσοδο της στο εργασιακό περιβάλλον
9. Να ξεχωρίζουν τις έννοιες οικογένεια και νοικοκυριό
10. Να επεξηγούν τον όρο κοινωνικοποίηση.

Στη **Δραστηριότητα** περιγράφεται ο ρόλος των μαθητών/τριων, καθώς και η εργασία που καλούνται να αναλάβουν για να ολοκληρωθεί με επιτυχία η ιστοεξερεύνηση. Επίσης, γίνεται περιγραφή της διαδικασίας και των δραστηριοτήτων που καλούνται οι μαθητές/τριες να εφαρμόσουν καθώς γίνεται αναφορά στην αξιολόγηση των εργασιών που θα αναλάβουν καθώς και στην αξιολόγηση-έλεγχο κατανόησης του μαθήματος που παρακολούθησαν. Για παράδειγμα, γίνεται γνωστό ότι κατά τη διάρκεια της διδακτικής ώρας οι μαθητές δουλεύουν σε ομάδες (μοίρασμα των ρόλων και των αρμοδιοτήτων έτσι ώστε να υπάρχει ομαλή συνεργασία μεταξύ τους) και κρατάνε σημειώσεις οι οποίες θα τους βοηθήσουν και στο χτίσιμο της εργασίας που θα ετοιμάσουν για το σπίτι. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης τους

αρχικά τους δίνεται ένα σταυρόλεξο (στο λογισμικό hotpotatoes) σχετικό με την Ελληνική οικογένεια καθώς και ένα clozetest δημιουργημένο στην πλατφόρμα learningapps.org.

Όσον αφορά την **Αξιολόγηση**, η εργασία εκτός σχολικής τάξης εστιάζεται στις πληροφορίες που βρίσκουν, στον τρόπο δόμησης της εργασίας τους, στον τρόπο παρουσίασης, στο υλικό που έχουν συλλέξει κλπ. Επίσης, αναλυτικά δίνονται τα κριτήρια αξιολόγησης στο αντίστοιχο πλαίσιο για τα συμπεράσματα στη Ρούμπρικα Αξιολόγησης Ομαδικού Παραδοτέου Έργου.

Η **Διαδικασία** ουσιαστικά είναι το διδακτικό μας σενάριο. Σε αυτό στηρίζεται η διδασκαλία του μαθήματος καθώς οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και κάθε μια ομάδα ξεχωριστά σχολιάζει εικόνες που τους δίνονται, αναλαμβάνουν να βρουν υλικό από πίνακες ζωγραφικής, εικόνες, σκίτσα ακόμα και γελοιογραφίες με θέμα την οικογένεια. Η πρώτη ομάδα απαντάει σε ερωτήσεις κατευθυνόμενες βασιζόμενες σε επιλεγμένες εικόνες από το διαδίκτυο έτσι ώστε να γίνει αναφορά στους τύπους της οικογένειας που υπάρχουν στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία. Σχολιάζουν τους τύπους της οικογένειας που προβάλλονται από τα Μ.Μ.Ε.Η δεύτερη ομάδα σχολιάζει μια εικόνα απαντώντας σε συγκεκριμένες –κατευθυνόμενες- ερωτήσεις. Η τρίτη ομάδα αναλαμβάνει να σχολιάσει το πώς δημιουργείται μια οικογένεια. π.χ θρησκευτικός-πολιτικός γάμος- σύμφωνο συμβίωσης και παρουσιάζονται και τα κωλύματα περί γάμου. Η τέταρτη ομάδα αναλαμβάνει να σχολιάσει φράσεις, όπως «το αίμα νερό δεν γίνεται» έτσι ώστε να προκληθεί συζήτηση για τη συγγένεια και τους δύο βασικούς της τύπους. Η πέμπτη ομάδα σχολιάζει εικόνες της αγροτικής και αστικής οικογένειας και καταγράφονται οι ομοιότητες και οι διαφορές τους. Επίσης γίνεται αναφορά στους ρόλους όπως για παράδειγμα το ποιος έχει την εξουσία στην οικογένεια, σχολιάζεται επίσης ο ρόλος της γυναίκας στην Αρχαία Ελλάδα, τη Ρώμη κλπ., αναφερόμενοι σε συγκεκριμένα άρθρα της ιστοεξερεύνησης. Συζητιέται τέλος, ο ρόλος της εισόδου της γυναίκας στην αγορά εργασίας κλπ. Εν τέλει πια οι μαθητές-τριες συνειδητοποιούν ότι η οικογένεια είναι ο πρωταρχικός φορέας κοινωνικοποίησης και ότι οι άνθρωποι κοινωνικοποιούνται ανάλογα με την κουλτούρα της κοινωνίας που ζουν και τη νοοτροπία των γονέων και γενικά των μελών της οικογένειας τους.

Οι **πηγές και τα μέσα** αφορούν ό,τι έχει χρησιμοποιηθεί για να χτιστεί το διδακτικό σενάριο και η αξιολόγηση, όπως έχει ήδη αναλυθεί.

Στο **Συμπέρασμα** συνοψίζεται η όλη διαδικασία που ακολουθήθηκε από τους μαθητές, προάγοντας τον αναστοχασμό και την αυτοαξιολόγηση. Επιπλέον, τίθενται ανοιχτά ερωτήματα/σενάρια για νέες διερευνήσεις.

Πιστεύουμε ότι θα ακολουθήσουν και άλλες ιστοεξερευνήσεις για άλλες ενότητες και μαθήματα μιας και η χρήση ΤΠΕ στο μάθημα που διδάσκουμε είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο διδασκαλίας, ένα εργαλείο που δημιουργεί ένα αίσθημα ασφάλειας και κάνει τη διδακτική ώρα πολύ ενδιαφέρουσα και αγαπητή κατά τα λεγόμενα των μαθητών.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ευθύμης, Στ., Γρίλλιας, Α., Πήλιουρας, Π. (2008). *Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση μέσω Ιστοεξερεύνησης. Μια εφαρμογή στη μελέτη του προβλήματος του Γλυκού Νερού της Γης*. Ναύπλιο: 4ο Συνέδριο ΠΕΕΚΠΕ.

Οικονόμου, Β. (2011). *Η τεχνολογία στην εκπαίδευση. Ιστοεξερεύνηση (WebQuest)*. 22 Δεκεμβρίου, 2011. Ανακτήθηκε από:

<http://economy.wordpress.com/ενσωματώνοντας-τις-ππε-στη-διδασκαλία/ιστοεξερεύνηση-webquest/>

Dodge, B. (1995). *WebQuests: a technique for Internet-based learning*. *Distance Educator*, 1, 2: 10-13

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

<http://webquest.org/>

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B5%CE%BE%CE%B5%CF%81%CE%B5%CF%8D%CE%BD%CE%B7%CF%83%CE%B7>

<http://epri.korinthos.uop.gr>

<http://epri.korinthos.uop.gr/openwebquest/view/introduction.php?wq=1102>

<http://epri.korinthos.uop.gr/openwebquest/view/process.php?wq=1275>

<http://www.kindykids.gr/images/stories/oikogeneia/pinakes-zwgrafikis-oikogeneia.pdf>

<http://old.phs.uoa.gr/~ahatzis/SGH18.pdf>

<http://paroutsas.jmc.gr/family/mot-work.htm>

learningapps.org

<http://www.asxetos.gr/entheto/klimakes-vathmoi/vathmoi-syggeneias.html>

<https://hotpot.uvic.ca/>